Lietas Nr. 12507004904
Lietas arhīva Nr. SKK-114/2016

LĒMUMS
Rīgā 2016.gada 26.maijā

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis A.Freibergs
tiesnesis V.Čiževskis
tiesnesis P.Dzalbe
izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /D.P./ aizstāvja Egona Rusanova kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 27.oktobra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2013.gada 30.septembra spriedumu
/D.P./, /personas kods/,
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem un ar policijas kontroli uz 2 gadiem;
atzīts par vainīgu Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā (likuma redakcijā līdz 2005.gada 31.maijam) un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /D.P./ noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem 1 mēnesi un policijas kontrole uz 2 gadiem.

Ar Jūrmalas pilsētas tiesas 2013.gada 30.septembra spriedumu /D.P./ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās, glabāja un pārvadāja narkotisko vielu lielā apmērā, kā arī pārvietoja narkotisko vielu lielā apmērā pāri Latvijas Republikas muitas robežai, noslēpjot to no muitas kontroles (kontrabanda).
Noziedzīgie nodarījumi izdarīti šādos pirmās instances tiesas konstatētos apstākļos.
2002.gadā, pirmstiesas procesā precīzi nenoskaidrotā laikā /D.P./, mantkārīgu nolūku vadīts, vienojās ar /O.L./, /M.B./ un /A.A./ (attiecībā uz kuriem 2006.gada 19.decembrī stājies spēkā notiesājošs spriedums) par kopīgu darbību izdarīšanu – narkotiskās vielas kanabisa (izžāvētas marihuānas) neatļautu iegādāšanos, pārvadāšanu un glabāšanu lielā apmērā realizācijas nolūkā.
Saskaņā ar iepriekšēju lomu sadalījumu /D.P./ pienākumos ietilpa narkotiskās vielas iegāde Holandē, Amsterdamā, tās nodošana /O.L./, kuram minētā viela bija jānogādā Latvijā un jānodod /M.B./ un /A.A./, kuri to pēc /D.P./ norādījuma glabāja realizācijas nolūkā. Izdevumus, kuri /O.L./, /M.B./ un /A.A./ radās sakarā ar narkotiskās vielas pārvadāšanu un glabāšanu, sedza /D.P./.
Rīkojoties saskaņā ar lomu sadalījumu, /D.P./ ne vēlāk kā līdz 2004.gada 14.februārim pirmstiesas procesā nenoskaidrotos apstākļos realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās ne mazāk kā septiņus polimēra materiāla vakuuma iesaiņojumus, kuros atradās ne mazāk par 1723,9062 g kanabiss (izžāvēta marihuāna), kas ir lieli apmēri. Minēto vielu 2004.gada 14.februārī /D.P./ nodeva /O.L./.
Turpinot noziedzīgās darbības, /O.L./ no /D.P./ saņemto vielu laika posmā no 2004.gada 15.februāra līdz 2004.gada 16.februārim neatļauti glabāja pie sevis un pārvadāja ar SIA /Nosaukums/ piederošo autobusu /Nosaukums A/ ar valsts reģistrācijas numuru /TL numurs/ pa maršrutu Ķelne – Rīga. Ar minēto autobusu /O.L./ 2004.gada 16.februārī ap plkst.14.00 šķērsoja Latvijas Republikas robežu Grenctāles robežkontroles punktā, neatļauti pārvietojot pāri muitas robežai un noslēpjot no muitas kontroles 1723,9062 g (lielā apmērā) kanabiss (izžāvētu marihuānu).
Pēc tam /O.L./ ar autobusu neatļauti pārvadāja narkotisko vielu pa Latvijas Republikas teritoriju no Grenctāles robežpunkta līdz Bauskas šosejas 38.kilometram, kur /O.L./ pie kafejnīcas /Nosaukums B/ sagaidīja /M.B./, kurš pārvietojās ar taksometru „Ford Scorpio", valsts reģistrācijas numurs /TL numurs/. Pēc tam /O.L./ un /M.B./ pārveda narkotisko vielu uz /adrese/, kur /M.B./ realizācijas nolūkā noglabāja piecus no /O.L./ atvestajiem iesaiņojumiem, kuros atradās 1232,054 g kanabiss. Divus iesaiņojumus, kuros atradās 246,316 g un 245,5712 g kanabiss, /M.B./ atnesa atpakaļ uz taksometru, ar kuru šo vielu neatļauti pārveda uz /A.A./ un /O.L./ kopīgo dzīves vietu /adrese/.
/adrese/ /M.B./ vienu no iesaiņojumiem, kurā atradās ne mazāk par 245,5712 g kanabiss, nodeva /A.A./, kurš no šī iesaiņojuma izņēma 0,8172 g minētās vielas un iesaiņoja savām vajadzībām, bet vakuuma iesaiņojumu ar atlikušo narkotisko vielu aizkausēja. Pēc tam /A.A./ paņēma iesaiņojumu ar 244,719 g narkotiskās vielas, /M.B./ paturēja iesaiņojumu ar 246,316 g narkotiskās vielas, un abi neatļauti realizācijas nolūkā pārvadāja minēto vielu pa Latvijas teritoriju līdz 2004.gada 16.februāra plkst.15.55, kad automašīnas „Ford Scorpio", valsts Nr./TL numurs/, apskates laikā šī viela tika izņemta. Savukārt veicot kratīšanu /adrese/, atrasts un izņemts 1232,054 g kanabiss.

Pirmās instances tiesa šādas apsūdzētā /D.P./ darbības kvalificējusi pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas un 190.[1] panta otrās daļas (redakcijā līdz 2005.gada 31.maijam).

Ar Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 4.decembra spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar apsūdzētā /D.P./ aizstāvja E.Rusanova apelācijas sūdzību, Jūrmalas pilsētas tiesas 2013.gada 30.septembra spriedums atcelts.

/D.P./ atzīts par nevainīgu Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā un Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzētajos noziedzīgajos nodarījumos un attaisnots.

Ar Augstākās tiesas 2015.gada 8.jūnija lēmumu Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 4.decembra spriedums atcelts un lieta nosūtīta jaunai izskatīšanai.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 27.oktobra spriedumu Jūrmalas pilsētas tiesas 2013.gada 30.septembra spriedums atcelts daļā par noteikto sodu.

Par Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu /D.P./ sodīts ar brīvības atņemšanu uz 5 gadiem.

Par Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu /D.P./ sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu galīgais sods /D.P./ noteikts brīvības atņemšana uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 55.pantu sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem.

Pārējā daļā spriedums atstāts negrozīts.

Par šo spriedumu kasācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētā /D.P./ aizstāvis E.Rusanovs, kurš lūdz atcelt Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 27.oktobra spriedumu, izbeigt kriminālprocesu vai nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs nepiekrīt apelācijas instances tiesas atziņai par to, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi apsūdzētā /D.P./ vainīgumu Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā un 190.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā. Aizstāvja ieskatā, tiesas secinājums par apsūdzētā vainīgumu neatbilst /D.P./ nodarījuma aprakstam.

Aizstāvis detalizēti izklāsta /D.P./, /O.L./, /M.B./ un /A.A./ darbības atbilstoši pirmās instances tiesas sprieduma aprakstošajā daļā konstatētajam.

Kasācijas sūdzības autors secina, ka /D.P./ tiek inkriminēts vienīgi tas, ka viņš pirmstiesas kriminālprocesā nenoskaidrotā laikā, nenoskaidrotā vietā un no nenoskaidrotas personas Holandē, Amsterdamā iegādājās kanabiss (izžāvētu marihuānu) lielos apmēros un nodeva to /O.L./. Tās ir vienīgās darbības (kā nozieguma sastāva objektīvās puses darbības), ko izdarījis /D.P./. Nekādas citas darbības ar narkotiskajām vielām viņš nav veicis.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, pirmstiesas kriminālprocesa virzītāji nepareizi piemērojuši arī vairākas Krimināllikuma Vispārīgās daļas normas, savukārt pirmās instances un apelācijas instances tiesas šīs kļūdas nav novērsušas.

Pēc aizstāvja domām, lietā nav noskaidrots, kas ir noziedzīga nodarījuma izdarītājs (Krimināllikuma 17.pants), kā var izpausties divu vai vairāku personu kopīga apzināta piedalīšanās tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā (proti, dalībā vai līdzdalībā), un kā tiek kvalificētas līdzdalībnieku, tajā skaitā, organizētas grupas dalībnieku darbības (Krimināllikuma 18., 19., 20., 21.pants). Minētais, aizstāvja ieskatā, novedis pie Krimināllikuma Sevišķās daļas normu, proti, Krimināllikuma 190.[1] panta otrās daļas un 253.[1] panta trešās daļas nepareizas piemērošanas.

Krimināllikuma 190.[1] panta otrā daļa (redakcijā līdz 2005.gada 31.maijam) sastāv no narkotisko, psihotropo vielu un šo vielu izgatavošanai paredzēto izejmateriālu (prekursoru) kontrabandas pamatsastāva (Krimināllikuma 190.[1] panta pirmā daļa), kas definē narkotisko vielu kontrabandas būtību un obligātās pazīmes, un narkotisko vielu kontrabandas kvalificētiem sastāviem (Krimināllikuma 190.[1] panta otrā un trešā daļa), kuros paredzēta atbildība par minētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu pastiprinošos apstākļos.

Tiesību doktrīnā norādīts, ka "pamatsastāvs izsaka konkrēta noziedzīga nodarījuma būtību, un pamatsastāvu raksturojošie apstākļi ir vienmēr, kad izdarīts attiecīgais noziedzīgais nodarījums" *(U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināltiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2008., 80.lpp.)*.

Lai atzītu, ka personas darbībās ir konstatējama narkotisko vielu kontrabanda, pastāvot narkotisko vielu kontrabandas kvalificējošiem apstākļiem, kas paredzēti Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā ("personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās", "lielā apmērā"), vispirms ir jākonstatē visas narkotisko vielu kontrabandas obligātās pazīmes, t.i., jākonstatē narkotisko vielu pārvietošana pāri Latvijas Republikas muitas robežai, apejot muitas kontroli vai noslēpjot preces vai citas vērtības no šādas kontroles, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā (atbilstoši likuma redakcijai līdz 2005.gada 31.maijam).

Izskatot lietu atkārtoti apelācijas kārtībā, tiesa /D.P./ nodarījumā nekonstatēja narkotisko vielu pārvietošanu pāri Latvijas Republikas muitas robežai. Līdz ar to arī atzīstams, ka tiesas secinājums par /D.P./ vainīgumu pēc Krimināllikuma 190.[1] panta otrās daļas ir pretrunā ar apelācijas instances tiesas sniegto nodarījuma aprakstu, kas ir sprieduma atcelšanas pamats.

Kasācijas sūdzības autors neapšauba atziņu, ka, "lai kādu personu atzītu par noziedzīga nodarījuma izdarītāju, nav obligāti nepieciešams, lai viņš vienmēr paveic visu to, kas paredzēts pabeigta noziedzīga nodarījuma sastāvā", tomēr šajā gadījumā ir svarīgi uzsvērt, ka, "ja noziedzīgajā nodarījumā ir līdzizdarītāji, tad katrs no viņiem izpilda kādu daļu no Krimināllikuma Sevišķās daļas panta dispozīcijā norādītajām darbībām, kas veido noziedzīga nodarījuma objektīvo pusi" *(U.Krastiņš. Noziedzīga nodarījuma sastāvs un nodarījuma kvalifikācija. Teorētiskie aspekti. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014., 246.lpp.)*.

/D.P./ inkriminētā Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi veido narkotisko vielu

pārvietošana pāri Latvijas Republikas muitas robežai, apejot muitas kontroli vai noslēpjot preces, vai citas vērtības no šādas kontroles, vai, izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā. Minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvo pusi neveido apelācijas instances tiesas par pierādītām atzītās /D.P./ darbības, proti, narkotisko vielu iegādāšanās, to nodošana /O.L./, samaksa par ceļa izdevumiem, kā arī norādījumu došana saistībā par narkotisko vielu nogādāšanu pāri Latvijas Republikas muitas robežai. Tādējādi apelācijas instances tiesa nepamatoti atzinusi, ka "apstāklim, ka pats /D.P./ fiziski nešķērsoja Latvijas Republikas robežu kopā ar /O.L./ konkrētajā gadījumā nav izšķirošas nozīmes".

Apelācijas instances tiesa, aizstāvja ieskatā, ignorējusi tiesību doktrīnā norādīto, ka noziedzīga nodarījuma kvalifikāciju veic noteiktā secībā, vispirms noskaidrojot noziedzīgā nodarījuma objektīvo pazīmju un pēc tam subjektīvo pazīmju sakritību ar Krimināllikumā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva atbilstošajām pazīmēm.

Aizstāvis norāda, ka šajā lietā konstatējams Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā minētais Krimināllikuma pārkāpums, nepareizi piemērojot Krimināllikuma 190.[1] panta otro daļu.

Turklāt, kasācijas sūdzības autora ieskatā, nepareizi piemērota arī Krimināllikuma 253.[1] panta trešā daļa. Apelācijas instances tiesa, atzīstot /D.P./ par vainīgu narkotisko vielu pārvadāšanā un glabāšanā personu grupā, vienlaikus nekonstatējot /D.P./ nodarījumā obligātās objektīvās puses pazīmes – narkotisko vielu pārvadāšanu pa Latvijas Republikas teritoriju, to glabāšanu – nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 253.[1] pantu, kvalificējot noziedzīgu nodarījumu.

Apelācijas instances tiesas spriedumā norādītais, ka katram grupas dalībniekam bija sava loma noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, pats par sevi nenozīmē, ka /D.P./ ir veicis narkotisko vielu iegādāšanos personu grupā, jo ir jākonstatē, ka viņš kopā ar kādu citu personu (līdzizdarītāju), atrodoties nodarījuma izdarīšanas vietā (Holandē, Amsterdamā) un laikā, izpilda kādu daļu no Krimināllikuma Sevišķās daļas panta dispozīcijā norādītajām darbībām, kas veido noziedzīga nodarījuma objektīvo pusi. Apelācijas instances tiesa spriedumā nav norādījusi nevienu personu, kura būtu veikusi narkotisko vielu iegādi kopā ar apsūdzēto /D.P./. Turklāt no pirmās instances tiesas sprieduma teksta izriet, ka /O.L./, /A.A./ un /M.B./ netiek inkriminēta narkotisko vielu iegāde.

Aizstāvis uzskata, ka nosauktās personas nav rīkojušās grupā pēc iepriekšējas vienošanās, līdz ar to atzīstams, ka tiesas secinājums par /D.P./ vainīgumu pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas ir pretrunā apelācijas instances tiesas sniegtajam /D.P./ nodarījuma aprakstam. Ņemot vērā minēto, konstatējams Kriminālprocesa likuma 574.panta 2.punktā norādītais Krimināllikuma pārkāpums, nepareizi piemērojot Krimināllikuma 253.[1] panta trešo daļu.

Turklāt, aizstāvja ieskatā, pieļauti Kriminālprocesa likuma būtiski pārkāpumi. Apelācijas instances tiesas spriedumu nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta otrās daļas izpratnē, jo tiesa nepamatoti atsaukusies uz Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 3.februāra spriedumā minētajiem faktiem.

Pēc aizstāvja domām ir svarīgi nodalīt divus gadījumus:

1) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu citā kriminālprocesā konstatētie fakti ir nelabvēlīgi apsūdzētajam;
2) ar spēkā stājušos tiesas spriedumu vai prokurora priekšrakstu par sodu citā kriminālprocesā konstatētie fakti ir labvēlīgi apsūdzētajam.

Attiecībā uz pirmo gadījumu gan tiesību doktrīnā, gan judikatūrā ir izveidojies stabils uzskats – fakta legālā prezumpcija nevar pasliktināt apsūdzētā stāvokli un ar fakta legālo prezumpciju (ar citā kriminālprocesā konstatētajiem faktiem) nevar pierādīt apsūdzētā vainīgumu *(skat. Ā.Meikališa, K.Strada-Rozenberga. Krimināprocess. Raksti, 2005-2010. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2010., 117.lpp. un Augstākās tiesas 2014.gada 26.marta lēmumu lietā Nr.SKK-101/2014).*

Tādējādi apelācijas instances tiesa savu atzinumu par /D.P./ vainīgumu nepamatoti argumentējusi ar Rīgas apgabaltiesas 2006.gada 3.februāra spriedumu, ar kuru it kā pierādītas pārējo personu grupas dalībnieku – /O.L./, /M.B./ un /A.A./ – noziedzīgās darbības konkrēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā.

Pamatojoties tieši uz šo Kriminālprocesa likuma pārkāpumu, Augstākā tiesa ar 2015.gada 8.jūnija lēmumu jau bija atcēlusi Rīgas apgabaltiesas 2014.gada 4.decembra spriedumu un lietu nosūtījusi jaunai izskatīšanai.

Noziedzīgā nodarījuma aprakstam jābūt tādam, kas pilnībā ļauj izprast tā būtību, nemeklējot papildus paskaidrojumus krimināllietas materiālos. Notiesājošu spriedumu, kurā šis apraksts nav sniegts, nevar atzīt par tiesisku un pamatotu Kriminālprocesa likuma 511.panta otrās daļas un 512.panta pirmās daļas izpratnē.

Pirmās instances tiesa, aizstāvja ieskatā, pretrunīgi atspoguļojusi tiesas atzinumu, kādu noziedzīgu nodarījumu apsūdzētais izdarījis, tādējādi pieļaujot būtisku Kriminālprocesa likuma pārkāpumu 511.panta otrās daļas un 512.panta pirmās daļas izpratnē. Savukārt apelācijas instances tiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas spriedumam, nav mainījusi notiesājoša sprieduma aprakstošo daļu, līdz ar to pieļāvusi tos pašus Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, ko pirmās instances tiesa.

Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 27.oktobra spriedums atceļams daļā par /D.P./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu, viņam noteikto galīgo sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu, un kriminālprocess šajā daļā izbeidzams.

Pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts, bet kasācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota.

Atbilstoši Krimināllikuma 1.panta pirmajai daļai pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, tas ir, kura ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi šajā likumā paredzētu nodarījumu, kuram ir visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes.

Noziedzīgā nodarījuma sastāvs ir noziedzīgā nodarījuma kvalifikācijas pamats. Lai pareizi kvalificētu noziedzīgu nodarījumu, ir jākonstatē pilnīga

atbilstība starp noziedzīgā nodarījuma faktiskajām pazīmēm, kuras tiek atspoguļotas apsūdzībā, un Krimināllikuma normā paredzētā konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm. Tikai tajā gadījumā, kad noziedzīgā nodarījuma faktiskās pazīmes sakrīt ar konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikumā, ir pamats atzīt, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums, un to pareizi kvalificēt. Ja kaut vai pēc vienas pazīmes šādu sakritību nav iespējams konstatēt, jāatzīst, ka personas darbībā vai bezdarbībā nav konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāva.

Noziedzīgā nodarījuma sastāvu veido četri noziedzīgā nodarījuma sastāva elementi – noziedzīgā nodarījuma objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse.

Ar pirmās instances tiesas spriedumu /D.P./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 190.[1] panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2005.gada 31.maijam) par to, ka viņš pārvietoja narkotisko vielu lielā apmērā pāri Latvijas Republikas muitas robežai, noslēpjot to no muitas kontroles (kontrabanda).

Krimināllikuma 190.[1] pantā (likuma redakcijā līdz 2005.gada 31.maijam) paredzētā noziedzīgā nodarījuma objektīvā puse izpaužas narkotisko vai psihotropo vielu vai šo vielu izgatavošanai paredzēto izejmateriālu (prekursoru) pārvietošanā pāri Latvijas Republikas muitas robežai.

No pirmās instances tiesas sprieduma redzams, ka tiesa atzinusi par pierādītām šādas /D.P./ faktiskās darbības – ne vēlāk kā līdz 2004.gada 14.februārim pirmstiesas procesā nenoskaidrotos apstākļos tālākās realizācijas nolūkā neatļauti iegādājās ne mazāk kā septiņus iesaiņojumus ar ne mazāk par 1723,9062 g kanabiss (izžāvētas marihuānas), kurus, darbojoties personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, nodeva /O.L./.

Par minētajām darbībām tiesa /D.P./ atzinusi par vainīgu un sodījusi pēc Krimināllikuma 190.[1] panta otrās daļas (likuma redakcijā līdz 2005.gada 31.maijam). Apelācijas instances tiesa šajā daļā spriedumu atstājusi negrozītu.

Atbilstoši Krimināllikuma 17.pantam par noziedzīga nodarījuma izdarītāju uzskatāma persona, kas noziedzīgo nodarījumu pati tieši izdarījusi vai tā izdarīšanā izmantojusi citu personu, kura saskaņā ar šā likuma nosacījumiem nav saucama pie kriminālatbildības. Krimināllikuma 19.pants noteic, ka par dalību (līdzizdarīšanu) uzskatāma apzināta noziedzīga darbība, ar kuru tīšu noziedzīgu nodarījumu kopīgi, to apzinoties, tieši izdarījušas divas vai vairākas personas (tas ir, grupa). Katra no šīm personām ir noziedzīgā nodarījuma dalībnieks (līdzizdarītājs).

Augstākā tiesa konstatē, ka no /D.P./ par pierādītām atzīto darbību apraksta nav secināms, kādā veidā apsūdzētā darbībās izpaudušās narkotisko vielu kontrabandas līdzizdarītāja objektīvās puses pazīmes. Tas apstāklis, ka kontrabanda personu grupā ar /D.P./ inkriminēta /O.L./, par kuru lieta izskatīta atsevišķā lietvedībā (/O.L./ notiesāts un spriedums stājies spēkā), nevar būt par pamatu /D.P./ atzīšanai par vainīgu noziedzīgā nodarījumā, kura pamatsastāvā ietilpstošās objektīvās puses pazīmes viņam nav inkriminētas.

Tiesību zinātnieki, komentējot noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu personu grupā, norādījuši: "Gan grupai bez iepriekšējas vienošanās, gan grupai pēc iepriekšējas vienošanās ir šādas vienas un tās pašas pazīmes: grupa sastāv vismaz no divām personām, kuras ar kopīgām darbībām tieši realizē tīšu (ar nodomu) noziedzīgu nodarījumu, atrodoties noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietā un tajā pašā laikā, apzinoties, ka nodarījums tiek izdarīts kopā ar vēl vismaz vienu personu, kā arī pastāv nepieciešamā cēloņsakarība starp vairāku personu kopīgajām darbībām un iestājušos kaitīgo rezultātu" (*skat. U.Krastiņš, V.Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2015, 101.lpp.).*

No tiesas sprieduma aprakstošajā daļā izklāstītajām /D.P./ faktiskajām darbībām neizriet, ka viņš personu grupā veicis kontrabandu.

Augstākā tiesa atzīst, ka abu zemāko instanču tiesas, atzīstot apsūdzēto /D.P./ par vainīgu Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā, nepareizi konstatējušas minētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmes darbībās, par kādām /D.P./ atzīts par vainīgu. Tādējādi abu zemāko instanču tiesas pieļāvušas Kriminālprocesa likuma 574.panta 1. un 2.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu – nepareizi piemērojušas Krimināllikuma Vispārīgās daļas pantu un Krimināllikuma pantu, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu.

Kasācijas instances tiesa konstatē, ka, iespējams, apsūdzētā /D.P./ darbības būtu kvalificējamas kā Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma organizēšana – pēc Krimināllikuma 20.panta otrās daļas un 190.[1] panta otrās daļas (narkotisko vielu kontrabanda lielā apmērā), bet šāda apsūdzība /D.P./ nav celta.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 455.panta trešo daļu atšķirīgu noziedzīgā nodarījuma faktisko apstākļu konstatēšana šobrīd šajā lietā vairs nav iespējama, jo pretējā gadījumā tiktu pārkāptas apsūdzētā tiesības uz aizstāvību.

Ievērojot to, ka /D.P./ inkriminētajās darbībās nav Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmes, Augstākā tiesa atzīst, ka kriminālprocess šajā daļā izbeidzams.

Savukārt daļā par /D.P./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas apelācijas instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, bet apsūdzētā aizstāvja kasācijas sūdzība noraidāma kā nepamatota.

Apelācijas instances tiesa piekritusi pirmās instances tiesas atzinumam, ka apsūdzētais /D.P./ izdarīja Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Pirmās instances un apelācijas instances tiesas atzinušas par pierādītu, ka katram grupas dalībniekam bija sava loma noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, visi grupas dalībnieki, t.sk. arī apsūdzētais /D.P./, rīkojās kopīgi, katrs veica iepriekš norunātas konkrētas darbības ar vienotu mērķi, lai narkotisko vielu realizētu Latvijas teritorijā. /D.P./ narkotisko vielu iegādājās un nodeva /O.L./, kurš to pārveda uz Latviju, tad /O.L./ satikās ar /M.B./ un abi daļu no narkotiskās vielas pārveda uz Jelgavu, kur to noglabāja, bet daļu pārveda uz /A.A./ un /O.L./ kopīgo dzīves vietu Jūrmalā. Daļu no narkotiskās vielas /M.B./ nodeva /A.A./, pēc tam abi šo vielu pārvadāja pa Latvijas teritoriju līdz 2004.gada 16.februārim, kad viņus aizturēja policijas darbinieki un narkotisko vielu izņēma.

Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka neatļautās darbības ar narkotisko vielu veiktas tieši realizācijas nolūkā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmajai un trešajai daļai kasācijas instances tiesa lietu pēc būtības neizskata un pierādījumus lietā no jauna neizvērtē.

Komentējot Krimināllikuma 253.pantu, tiesību zinātnieki norādījuši: "Komentējamā panta pirmajā daļā paredzētā nozieguma objektīvo pusi var veidot virkne neatļautu alternatīvu aktīvu darbību – izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana, pārsūtīšana. [..] Ar narkotisko vai psihotropo vielu iegādāšanos jāsaprot darbības, kuru rezultātā persona iegūst savā valdījumā narkotiskas vai psihotropas vielas. Tā var būt narkotisko vai psihotropo vielu pirkšana, aizņemšanās, dāvinājuma saņemšana, saņemšana apmaiņas ceļā pret citām precēm vai parāda dzēšanai, atraduma piesavināšanās, savvaļā augošu, kā arī neapsargātos sējumos atlikušo narkotikas saturošo augu vākšana pēc to novākšanas. Narkotisko vai psihotropo vielu glabāšana izpaužas jebkādās darbībās, kas saistītas ar šo vielu atrašanos vainīgā valdījumā neatkarīgi no tā, kas ir to faktiskais īpašnieks. Glabāšanas vieta (dzīvesvieta, citas telpas, speciālas glabātavas, apģērbs, soma utt.), kā arī glabāšanas ilgums kvalifikāciju neietekmē. Ar narkotisko vai psihotropo vielu pārvadāšanu saprot to pārvietošanu telpā (pa sauszemi, ūdeni, gaisu) no vienas vietas uz otru ar jebkādu transportlīdzekli. [..] Narkotisko vai psihotropo vielu neatļauta izgatavošana, iegādāšanās, glabāšana, pārvadāšana vai pārsūtīšana atzīstama par izdarītu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās gadījumos, kad divas vai vairākas personas pirms noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vienojušās par konkrētām darbībām un kopīgi realizējušas savu noziedzīgo nodomu. Grupā ietilpstošās personas var vienoties par komentējamā pantā norādīto identisku darbību veikšanu, piemēram, narkotiskas vielas saturošu augu vākšanu un to pārstrādāšanu, iegūstot lietošanai gatavas narkotiskas vielas, vai arī sadalīt pienākumus, kad viens no grupas dalībniekiem nodarbojas ar magoņu vākšanu, bet otrs pēc viņam zināmas tehnoloģijas izgatavo opija ekstraktu." (*skat. U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. Sevišķā daļa. Rīga: Firma "AFS", 2007, 277.-280.lpp.)*.

Augstākā tiesa atzīst, ka tiesas sniegtais /D.P./ noziedzīgā nodarījuma apraksts par Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu ietver visus šī noziedzīgā nodarījuma sastāva elementus.

No noziedzīgā nodarījuma aprakstā norādītajām darbībām, kā to pamatoti norādījusi apelācijas instances tiesa, izriet, ka katram grupas dalībniekam bija sava loma noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, un viņu darbības aptvēra kopīgs mērķis – narkotiskās vielas realizācija Latvijā, turklāt narkotiskā viela bija lielā apmērā.

No noziedzīgā nodarījuma apraksta redzams, ka katrai personai inkriminētas konkrētas darbības, kuras īstenojot, realizēts konkrētā noziedzīgā nodarījuma sastāvs.

Augstākā tiesa atzīst par nepamatotiem apsūdzētā aizstāvja argumentus, ka tiesas secinājums par /D.P./ vainīgumu pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas ir pretrunā apelācijas instances tiesas sniegtajam /D.P./ nodarījuma aprakstam.

Apelācijas instances tiesas sniegtais /D.P./ nodarījuma apraksts atbilst Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma juridiskajai kvalifikācijai.

Kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesa, izskatot lietu daļā par /D.P./ apsūdzību Krimināllikuma 253.[1] panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, nav pieļāvusi apsūdzētā /D.P./ aizstāvja E.Rusanova kasācijas sūdzībā norādītos Krimināllikuma un Kriminālprocesa likuma pārkāpumus, kā arī nav pieļāvusi citus Krimināllikuma pārkāpumus un Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus šā likuma 574., 575.panta izpratnē.

Ievērojot minēto, kasācijas instances tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums daļā par /D.P./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu pēc Krimināllikuma 253.[1] panta trešās daļas ir likumīgs un pamatots, tādēļ šajā daļā atstājams negrozīts.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587.pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 27.oktobra spriedumu daļā par /D.P./ atzīšanu par vainīgu un sodīšanu par Krimināllikuma 190.[1] panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu un viņam noteikto sodu saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo daļu.

Atceltajā daļā kriminālprocesu izbeigt.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu, bet apsūdzētā /D.P./ aizstāvja E.Rusanova kasācijas sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis A.Freibergs

Tiesnesis V.Čiževskis

Tiesnesis P.Dzalbe